

Kazanım 1: Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşması

1. 1071 yılında Bizans ile yapılan ve Anadolu'nun kapılarını Türklere açan savaş hangisidir?

2. Malazgirt Savaşı'ndan sonra Anadolu'da kurulan ilk 5 büyük Türk beyliğinin adlarını yazınız.

3. İlk Türk beyliklerinin fethettikleri yerlere Türkçe isimler vermeleri ve eserler bırakmaları Anadolu'ya ne kazandırmıştır?

4. Aşağıdaki haritada Erzurum ve çevresinde kurulan Anadolu'nun ilk Türk beyliğinin adı nedir?

Erzurum ve Çevresi

5. Saltuklular döneminde inşa edilen Erzurum'daki meşhur "Üç Kümbetler" hangi mimari alana (sağlık, anıt mezar, eğitim) örnektir?

6. Sivas, Tokat, Amasya civarında kurulan en güçlü ilk Türk beyliği hangisidir?

7. Görseldeki Tokat Niksar'da bulunan ve Anadolu'nun İLK medresesi olan yapının adı nedir?

Danışmentli Eseri

8. Erzincan, Kemah ve Divriği çevresinde hüküm süren beyliğin adı nedir?

9. Mengücekliler tarafından yapılan ve kusursuz taş işçiliğiyle UNESCO miras listesinde olan şeheserin adı nedir?

10. Diyarbakır, Mardin ve Hasankeyf dolaylarında hüküm süren beylik hangisidir?

11. Artuklulara ait olan, Batman sınırlarındaki dünyanın en geniş kemerli taş köprüsünün adı nedir?

Artuklu Eseri

12. İzmir çevresinde kurularak donanma oluşturan İLK Türk denizcisi bey kimdir?

13. Avrupalı Hristiyanların Papa'nın kışkırtmasıyla İslam dünyasına düzenledikleri askeri seferlere ne ad verilir?

14. Haçlı Seferlerinin başlamasında Avrupa halkının Doğu'nun zenginliklerine ulaşmak istemesi hangi nedendir (siyasi, dini, ekonomik)?

15. Haçlı Seferlerinin DİNİ nedenini kısaca açıklayınız.

16. Haçlı Seferlerinin SİYASİ nedenini (Bizans ile ilgili) kısaca açıklayınız.

17. Seferlerin başarısız olması Avrupa'da Papa'ya olan güveni nasıl etkilemiştir?

18. Doğu-Batı ticaretinin gelişmesi üzerine Akdeniz kıyısındaki hangi limanların önemi artmıştır?

19. Pusula, kâğıt, barut ve matbaanın Avrupa'ya taşınması bu seferlerin hangi alandaki sonucudur?

20. I. Haçlı Seferi'nin şiddetli saldırıları yüzünden Türkiye Selçuklu Devleti başkentini nereden nereye taşımıştır?

21. 1176'da Selçukluların Bizans'ı yenerek Anadolu'nun kesin olarak Türk yurdu olmasını sağlayan savaş hangisidir?

22. Miryokefalon Savaşı'nın sonucunda Bizans'ın hangi umudu tamamen sona ermiştir?

23. 1243'te Moğollar ile Selçuklular arasında yapılan ve Selçukluların yıkılış sürecine girmesine neden olan savaş hangisidir?

24. Köseadağ Savaşı'nın kaybedilmesiyle Anadolu'da siyasi otorite zayıflayınca hangi dönem başlamıştır?

25. Selçuklular döneminde ticaret yollarının güvenliği ve tüccarların konaklaması için yapılan eserlere ne ad verilir?

Kazanım 1 - Cevap Anahtarı

1. Malazgirt Savaşı (1071)	2. Saltuklular, Danişmentliler, Mengücekliler, Artuklular, Çaka Beyliği
3. Türk-İslam kimliği kazandırmış, bölgeyi bayındırlaştırmıştır.	4. Saltuklular
5. Anıt mezar mimarisi	6. Danişmentliler
7. Yağıbasan Medresesi	8. Mengücekliler
9. Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası	10. Artuklular
11. Malabadi Köprüsü	12. Çaka Bey
13. Haçlı Seferleri	14. Ekonomik neden
15. Kudüs'ü Müslümanlardan geri almak istemeleri	16. Bizans'ın Türk ilerleyişine karşı Avrupa'dan yardım istemesi
17. Kiliseye ve din adamlarına duyulan güven azalmıştır.	18. Venedik, Ceneviz gibi limanların
19. Kültürel (Bilimsel) sonucudur.	20. İznik'ten Konya'ya taşımıştır.
21. Miryokefalon Savaşı	22. Türkleri Anadolu'dan atma umudu sona ermiştir.
23. Köseadağ Savaşı	24. İkinci Beylikler Dönemi
25. Kervansaray	

Kazanım 2: Yönetimin Karar Alma Süreci (Demokrasi)

26. Halkın kendi kendisini y nettiğı, eşitlik ve hukukun üstünlüğüne dayanan yönetim biçimi nedir?

27. Demokratik bir devlette yöneticilerin karar alma süreçlerini etkileyen 4 temel gücü yazınız.

28. Bireylerin görüşlerini yansıtma amacıyla kurulan ve mecliste halkı temsil eden teşkilatlara ne ad verilir?

29. TEMA, LÖSEV, AKUT gibi gönüllülük esasıyla çalışan ve kâr amacı gütmeyen kuruluşlara genel olarak ne ad verilir?

30. STK'lar, yönetimlerin karar almasını nasıl etkiler? ( rn:  evre kirliliğı olduğunda)

31. Eđitimde TEGV ve afetlerde AKUT hangi demokratik unsurun örnekleridir?

32. Gazete, dergi, televizyon ve internet gibi kitle iletişim araçlarının bütününe ne ad verilir?

33. Mahallesine park yapılmasını isteyenlerin bunu televizyon haberlerine taşıması hangi gücün etkisidir?

34. Toplumu ilgilendiren bir konu hakkında halkın benimsediğı ortak görüşe ne ad verilir?

35. Sokak hayvanları için binlerce kişinin imza toplaması ne oluşturmaya yöneliktir?

36. Demokrasi sadece devlette mi geçerlidir? Hangi ortamlarda uygulanabilir?

37. Tatil yerini seçerken ailenin ortak karar alması demokrasinin hangi uygulamasıdır?

38. Sınıf başkanının seçimle belirlenmesi demokrasinin hangi alandaki uygulamasıdır?

39. Başkalarının haklarına zarar vermeden dilediğini yapabilmeye ne denir?

40. "Özgürlüğümün başladığı yerde senin özgürlüğün biter." sözü neyi ifade eder?

41. Herkesin dil, din, ırk ayrımı olmadan kanun önünde aynı haklara sahip olmasına ne denir?

42. Kadınlara seçme hakkı verilmesi demokrasinin hangi ilkesinin (özgürlük, eşitlik) sonucudur?

43. İnsanların doğuştan sahip oldukları, devredilemez hakların genel adı nedir?

44. 20 Kasım 1989'da çocukların haklarını güvence altına alan uluslararası belgenin adı nedir?

45. Demokrasilerde çoğunluğun, azınlığın görüşlerine de saygı göstermesi ilkesine ne ad verilir?

46. Yönetimin karar almasında vatandaşların "dilekçe hakkı" kimi doğrudan etkiler?

47. Demokrasinin "Milli Egemenlik" ilkesi kısaca ne anlama gelir?

48. Medyanın yalan veya taraflı haber yapması demokrasinin hangi ilkesine zarar verir?

49. Vatandaşların yürüyüş veya protesto düzenlemesi karar alma sürecindeki hangi gücü gösterir?

50. Anayasada "Hâkimiyet kayıtsız şartsız milletindir." yazması hangi yönetim biçimini gösterir?

Kazanım 2 - Cevap Anahtarı

26. Demokrasi
28. Siyasi Partiler
30. Kamuoyu oluşturup yasa çıkması için baskı yaparlar.
32. Medya (Basın-Yayın)
34. Kamuoyu
36. Sadece devlette değil; aile, okul ve toplumda geçerlidir.
38. Okulda demokrasi
40. Özgürlüğümüzün sınırsız olmadığını
42. Eşitlik
44. Çocuk Haklarına Dair Sözleşme
46. Resmi makamları (Yerel veya Genel Yönetimi)
48. Doğru bilgi alma hakkına zarar verir.
50. Cumhuriyet / Demokratik yönetim
27. Siyasi Partiler, STK'lar, Medya, Kamuoyu
29. Sivil Toplum Kuruluşları (STK)
31. STK (Sivil Toplum Kuruluşu)
33. Medyanın gücü
35. Kamuoyu baskısı oluşturmaya
37. Aile içi demokrasi
39. Özgürlük
41. Eşitlik ilkesi
43. Temel Haklar
45. Çoğulculuk
47. Yönetme yetkisinin millete ait olmasıdır.
49. Kamuoyu gücü

Kazanım 3: Temel Hak ve Sorumluluklarımız

51. Devletin ve vatandaşların temel hak ve görevlerini bildiren, diğer yasaların uymak zorunda olduğu en üst yasaya ne denir?

52. Hiçbir şartta kısıtlanamayan ve diğer tüm hakların temelini oluşturan en öncelikli hakkımız hangisidir?

53. Temel haklarımız devlet tarafından hangi belge ile güvence altına alınmıştır?

54. Kişinin izni olmadan fotoğraflarının paylaşılması veya telefonunun dinlenmesi hangi temel hakkın ihlalidir?

55. Güvenlik güçlerinin bile mahkeme kararı olmadan eve zorla girememesi hangi hakla korunur?

56. Bir yazarın eleştirilerini özgürce gazetede yazabilmesi hangi hakkın kullanımıdır?

57. Devletin bulaşıcı hastalıklara karşı aşı yapması ve hastane açması anayasadaki hangi hakla ilgilidir?

58. İlköğretimin kız ve erkek tüm vatandaşlar için zorunlu ve devlet okullarında parasız olması hangi hak ile ilgilidir?

Eğitim Hakkımız

59. 18 yaşını doldurmak ve vatandaş olmak gibi şartlar gerektiren siyasi hakkımız hangisidir?

60. Haklarımızın yanında, devlete ve topluma karşı yerine getirmekle yükümlü olduğumuz görevlere ne denir?

61. Yol, hastane gibi hizmetlerin yapılabilmesi için devlete maddi olarak ödediğimiz pay nedir?

62. Vergi sorumluluğu yerine getirilmezse toplumsal düzende ne gibi sorunlar olur?

63. Erkek vatandaşların vatan savunması için yerine getirdikleri zorunlu ödev hangisidir?

64. Toplum düzeni için konulan yasalara (örneğin kırmızı ışıkta durmak) uymak hangi sorumluluktur?

65. İnternette aldığınız ürün defolu çıkarsa ve mağaza almazsa nereye başvurursunuz?

66. Fabrikaların atıklarını nehre dökmesi vatandaşların anayasadaki hangi hakkını ihlal eder?

67. Temel haklarımız hangi olağanüstü durumlarda geçici olarak kısıtlanabilir? (2 örnek verin)

68. Hakkımız ihlal edildiğinde devlete yazılı olarak başvurmamızı sağlayan hak hangisidir?

69. Kanunlara uyan, vergisini veren ve oy kullanan bireylere ne ad verilir?

70. Devletin güçsüz, yoksul ve yardıma muhtaç vatandaşlarına destek olmasına ne devlet anlayışı denir?

71. Savaşta bile yaşama hakkının kısıtlanamaması, hakların hangi özelliğini gösterir?

72. İnsanların istedikleri şehre taşınabilmesi hangi hakla ilgilidir?

73. Kendi inançlarını özgürce yaşayıp ibadet edebilme hangi özgürlük kapsamındadır?

74. Temel haklarımızı başkasına devredebilir miyiz veya onlardan vazgeçebilir miyiz?

75. Pandemide sokağa çıkma yasağı, devletin vatandaşların hangi hakkını koruması içindir?

Kazanım 3 - Cevap Anahtarı

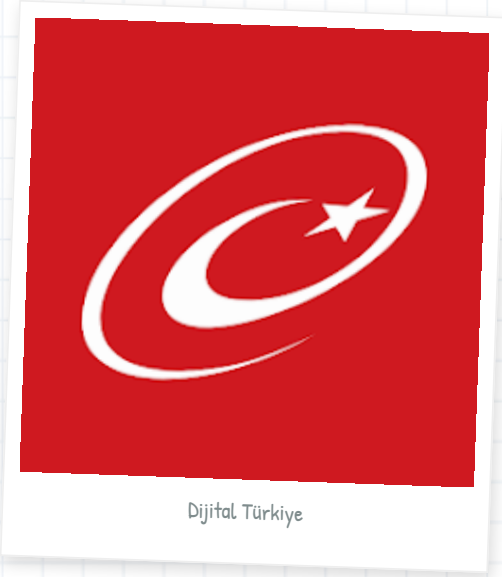
51. Anayasa	52. Yaşama Hakkı
53. Anayasa ile	54. Özel Hayatın Gizliliği
55. Konut Dokunulmazlığı Hakkı	56. Düşünce ve İfade Özgürlüğü
57. Sağlık Hakkı	58. Eğitim Hakkı
59. Seçme ve Seçilme Hakkı	60. Sorumluluk (Vatandaşlık Ödevi)
61. Vergi vermek	62. Devlet kamu hizmetlerini aksatır, düzen bozulur.
63. Askerlik yapmak	64. Kanunlara uymak
65. Tüketici Hakem Heyeti'ne	66. Sağlıklı ve Temiz Çevrede Yaşama Hakkı
67. Savaş, salgın hastalık veya doğal afet	68. Dilekçe Hakkı
69. Etkin (Sorumluluk Sahibi) Vatandaş	70. Sosyal Devlet
71. Dokunulmaz ve vazgeçilmez olması	72. Yerleşme ve Seyahat Özgürlüğü
73. Din ve Vicdan Özgürlüğü	74. Hayır, devredilemez ve vazgeçilemez.
75. Sağlık (ve dolaylı Yaşama) hakkını	

Kazanım 4: Dijitalleşme ve Teknolojinin Etkileri

76. Teknolojinin günlük hayatta sağladığı kolaylıklara 2 örnek veriniz.

77. Bilinçsiz teknoloji kullanımının fiziksel ve psikolojik zararlarına 2 örnek veriniz.

78. Sabıka kaydı, vergi borcu gibi resmi işlemleri kuruma gitmeden yaptığımız (görseldeki) platformun adı nedir?

79. Tahlil sonuçlarını ve reçeteleri takip ettiğimiz Sağlık Bakanlığı uygulamasının adı nedir?

80. Öğrencilerin sınav ve devamsızlık bilgilerinin takip edildiği platformun adı nedir?

81. MEB tarafından öğrencilere ders videoları sunan uzaktan eğitim platformunun kısa adı nedir?

82. Vatandaşların istek ve şikayetlerini doğrudan Cumhurbaşkanlığına ilettikleri merkezin kısa adı nedir?

83. e-Devlet, e-Nabız gibi uygulamaların hayatımıza kattığı en büyük "kâr" (tasarruf) nedir?

84. İnternette şifre çalmak, kart kopyalamak veya virüs göndermek gibi yasadışı eylemlere ne ad verilir?

85. Hesaplarımızı güvene almak için nasıl bir "şifre" oluşturmaliyiz?

86. Sosyal medyada birine hakaret etmek veya tehdit mesajı atmak hangi kavrama örnektir?

87. İnternetteki aramalarımız ve beğendiğimiz gönderilerin oluşturduğu sanal ize ne ad verilir?

88. Kimlik hırsızlığından korunmak için internette bilgi paylaşırken nelere dikkat etmeliyiz?

89. Sosyal medyadaki her habere neden hemen inanmamalıyız? Ne yapmalıyız?

90. Dijitalleşme sayesinde eskiden günlerce süren mektuplaşma günümüzde yerini neye bırakmıştır?

91. E-ticaret yaparken sitenin güvenilir olduğunu anlamak için adres çubuğunda neye dikkat etmeliyiz?

92. Sanal ortamda kurallara uyan, başkalarının hakkına saygı gösteren kişiye ne denir?

93. Sanayide insan gücünün yerini almaya başlayan sistemlere ne ad verilir?

94. Ekranı uzun süre bakmanın göz ve omurga bozukluğu yapması teknolojinin hangi tür zararındır?

95. Dijital oyun bağımlısı bir bireyin sosyal ilişkilerinde nasıl bir değişim gözlenir?

96. Acil durumlarda akıllı telefonlardaki hangi dijital özellik (harita) hayat kurtarır?

97. Teknoloji sayesinde engelli bireylerin hayatı nasıl kolaylaşmıştır? (Bir örnek veriniz).

98. İnternet alışverişlerinde "Mesafeli Satış Sözleşmesi" hangi hakkımızı korur?

99. Korsanla mücadele (telif hakkı) dijital dünyada neden çok zorlaşmıştır?

100. Teknolojiyi tamamen reddetmek mi gerekir, yoksa nasıl kullanmalıyız?

Kazanım 4 - Cevap Anahtarı

76. Bilgiye anında ulaşma, işlemlerin evden hızlıca halledilmesi.
78. e-Devlet
80. e-Okul (VBS)
82. CİMER
84. Siber suç (Bilişim suçu)
86. Siber zorbalık
88. Güvenilir olmayan sitelere girmemeli, tanımadıklarımızla paylaşmamalıyız.
90. Anlık mesajlaşma ve e-posta.
92. Dijital Vatandaş
94. Fiziksel (Bedensel) zararı
96. Konum (GPS) gönderme
98. Tüketici Hakları
100. "Bilinçli" ve ölçülü bir şekilde kullanmalıyız.
77. Obezite (fiziksel), teknoloji bağımlılığı/asosyalite (psikolojik).
79. e-Nabız
81. EBA (Eğitim Bilişim Ağı)
83. Zaman ve mekân tasarrufu sağlaması.
85. Harf, rakam ve sembol içeren güçlü şifre.
87. Dijital ayak izi
89. Teyit etmeliyiz (Medya okuryazarlığı).
91. "https" yazmasına ve SSL (kilit) simgesine.
93. Yapay zeka ve otomasyon
95. Asosyal olur, çevresiyle iletişimi kopar.
97. Sesli okuma uygulamaları veya akıllı sandalyelerle.
99. Dijital ortamda saniyeler içinde kopyalanabildiği için.